

N:o 148.

Af herr **Berg** i Stockholm m. fl., *om statsbidrag till aflöningen af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af Sainte-Geneviève-biblioteket i Paris.*

I en motion vid 1908 års riksdag (n:o 122) tilläto vi undertecknade oss att hemställa om ett anslag på 1,600 kronor som bidrag till aflöning för de två åren 1908 och 1909 af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af S:te Geneviève-biblioteket i Paris.

Vi framhöllo då betydelsen för vårt land att vara andlig hufvuddelägare i ett i Paris förlagdt omfattande bibliotek med vetenskaplig karaktär. Utländska forskare få här nödiga upplysningar om nordiska förhållanden, och de många skandinaver, som äro bosatta eller studera i Paris, få genom biblioteket en värdefull möjlighet att behålla känning med hemlandets lif och litteratur.

Vi erinrade vidare, att de franska myndigheterna med särskild välvilja omhuldat denna institution, som dock främst tjänar nordiska intressen, upplåtit lokaler och anslagit för där anställda franska bibliotekstjänstemän m. m. en årsbudget på c:a 8,000 francs. Äfven katalogen — som just nu är färdigtryckt — har bekostats med franska medel. Uppenbarligen har dock för upprättandet och fullföljandet af densamma fordrats biträde af lämplig person från något af de nordiska länderna, och likaledes behöfves en sådan för att gå besökande landsmän och utländska forskare till handa. De franska vederbörande torde också ha förutsatt, att en sådan outhärlig tjänsteman skulle finnas och att han, då fransk lag hindrar aflöning af utlänning, skulle ersättas för sitt arbete genom bidrag från de af biblioteket intresserade nordiska länderna. Sådant bidrag hade också 1903—05 utgått från åttonde hufvudtitelns besparingar

till en ung norsk skriftställare, men sedan denne 1906 efterträds af en svensk man, fil. kand. Fr. Palmér, hvilken med utmärkta vitsord från de franska biblioteksmännen uppehållit tjänsten, har intet bidrag från svenska statens sida vidare lämnats.

Under debatten om denna sak i Andra Kammaren (se prot. 26 mars 1908, sid. 106 o. f.) redogjorde undertecknad Berg för anledningen hvarför Kungl. Maj:t 1906 på hans egen föredragning icke funnit skäl bevilja det då begärda arfvodet, men att dessa skäl sedan förlorat sin giltighet, så att han just därför känt det snart sagdt som en plikt att vara med om frambärandet af motionen. Det enda, som nu kan mot den nuvarande innehafvaren af platsen andragas, är något saken absolut ovidkommande, nämligen hans privata politiska skriftställereri, medan det däremot är en nationens hederssak gentemot utlandet att stödja denna starka utpost för svensk odling i en af världskulturens brännpunkter. Mot detta anfördes af dåvarande vice talmannen egentligen endast, att hr Palmérs 1905 framförda politiska åsikter gjorde det för honom motbjudande att rösta för bifall. Häremot vitsordade undertecknad Bonde, som nyligen besökt biblioteket, den stora uppgift detsamma hade att fylla samt manade att låta detta vara detta; och undertecknad Branting uppläste en liflig tillstyrkan för anslaget från bibliotekarien Wählin i Göteborg. Vid voteringen, som företogs framemot kl. $\frac{1}{2}$ 5 på morgonen, visade sig emellertid flertalet af de kvarvarande dela hr Pehrsons i Törneryd mening, att befattningsinnehafvarens privata politiska åsikter i detta fall borde tillmätas en afgörande betydelse, ty det lilla anslaget föll med 73 röster mot 64.

I september 1908 ingick kand. Palmér, som alltjämt utan ersättning från svenska staten uppehåller tjänsten, till ecklesiastikministern med förnyad framställning i ärendet, då han ansåg sig vara i tillfälle att anförä ytterligare nya skäl. Han skrifer bl. a.:

»Såsom nytillkomna skäl för svenskt statsanslag må anföras, att i denna stund samtliga de öfriga nordiska nationerna, Finland, Norge och Danmark, bidraga till aflöning af tjänstemannen i fråga. De betänkligheter, som i ett infordradt utlåtande uttalats mot att »Sverige skulle ensamt bland de nordiska länderna understödja en institution, hvaraf de öfriga i närvarande stund synas draga största gagnet», har alltså icke längre något raison d'être. Snarare kan man säga, att det må anses betänkligt att låta de öfriga fattigare nordiska länderna ensamma upprätthålla en institution, hvaraf Sverige drager största gagnet.

Att Sverige verkligen drager största gagnet af institutionen i fråga, därom kan icke mer än en mening råda. Här må blott pekas på det sakförhållandet, att af årets nytillkomna låntagare äro 36 % svenskar, medan danskar och norrmän tillsammans ej komma upp till 32 %. Likaledes är af den nytillkomna litteraturen öfver hälften svensk.» (Se bil.)

Denna ansökan remitterades från ecklesiastikdepartementet, för yttrandes afgifvande, till öfverbibliotekarien Dahlgren, men vid tiden för statsverkspropositionens uppgörande förelåg ännu icke något hans utlåtande, hvadan ärendet icke kunde af Kungl. Maj:t i detta sammanhang ånyo pröfvas.

Det synes visserligen icke uteslutet, att Kungl. Maj:t, med hänsyn till den ytterligare styrka framställningen vunnit genom att äfven Norge nu beslutat statsanslag och till de ytterligare intyg om väl vitsordad tjänstgöring, som nu föreligga, kan komma att, när hr Dahlgrens utlåtande inkommit, framlägga proposition i ämnet. Men då detta i alla fall är en förväntan, som af någon anledning kan bli gäckad, anse vi oss skyldiga att motionsvägen sörja för att Riksdagen under alla omständigheter blir satt i tillfälle att genom att bevilja detta lilla anslag afplana en skuld, hvars fortsatta ignorerande ju längre tiden går synes oss bli alltmera genant för de svenska statsmakterna.

Vi tillåta oss slutligen att, till belysning af hur hr Palmérs tjänstgöring bedömes af hans franska förmän, anföra ett nytt intyg, afgifvet den 15 jan. 1909 af föreståndaren för Sainte-Geneviève-biblioteket Ch. Kohler, hvilket i öfversättning lyder:

Sainte-Geneviève-biblioteket.

Paris 15 jan. 1909.

Undertecknad Ch. Kohler, administratör för Sainte-Geneviève-biblioteket, intygar, att hr F. Palmér, anställd vid nämnda biblioteks Fonds scandinav på grund af undervisningsministerns förordnande af 4 jan. 1906, sedan tre år fullgjort en regelbunden tjänstgöring, som förbinder honom att nästan dagligen där närvara, och att han fyllt sina åligganden med ett nit och en kompetens, hvarmed vi äro fullt tillfreds.

Herr Palmérs arbete har bestått dels i att medarbeta vid realordnandet af biblioteket, öfversätta boktitlarna och läsa korrektur på den under tryckning varande katalogen, och dels att underlätta begagnandet af biblioteket för den publik, som besöker Fonds scandinav och som synes ha uppskattat hans kompetens och bibliografiska kunskaper. Dess-

utom har han genom sina hänvändelser till författare och förläggare utöfvat en synnerligen gynnsam inverkan på själfva innehållet af den skandinaviska boksamlingen, i det han lyckats för densamma af dem utverka talrika och betydande gåfvor.

Jag anser alltså, att herr Palmér är både genom sin lämplighet som fackman och genom de verkliga tjänster han gör icke blott biblioteket, utan äfven den svenska kolonien i Paris, fullständigt värd att erhålla det anslag, hvarom han gjort ansökan.

Ch. Kohler

Administratör för Sainte-Geneviève-biblioteket.

Hvad till sist själfva summan beträffar, kunde visserligen goda skäl föreligga att vidhålla yrkandet på ersättning för det utförda arbetet från 1908 års början — det blir ändå två års arbete utan något statsunderstöd. Men för att ej försvåra framgången af vårt yrkande ha vi trott oss böra nu stanna vid att begära,

att Riksdagen på extra stat för 1910 anvisar ett belopp af 1,600 kronor som bidrag till aflöning för 1909 och 1910 af bibliotekarien vid skandinaviska afdelningen af Sainte-Geneviève-biblioteket i Paris.

Stockholm den 26 januari 1909.

Fridtjuv Berg.

Carl Carlsson Bonde.

Hj. Branting.

Carl Lindhagen.

*Bilaga.*Bibliothèque
Sainte-Geneviève

Paris, le 14 janvier 1909.

Fonds Scandinave.**Statistik för året 1908.**

Månad	Antal besökare	Antal boklån	Antal utlånta volymer
Januari	141	63	183
Februari	154	64	169
Mars	130	59	169
April	122	41	115
Maj	170	63	179
Juni.....	90	34	122
Juli	62	22	83
15—30 September.....	35	18	67
Oktober	123	59	168
November	152	65	198
December	143	57	147
Summa	1,322	545	1,600

Af den 1 januari 1909 inskrifna läntagare voro:

Svenskar	179
Norrmän	136
Danskar	162
Isländare	6
Finnar	43
Fransmän	98
Öfriga nationer	33

Summa 657

Af under 1908 nyinskrifna låntagare voro:

Svenskar	40	procent
Danskar.....	18	»
Fransmän.....	13	»
Norrmän	12	»
Finnar	10	»
Isländare.....	3,5	»
Öfriga nationer.....	3,5	»

Nyttillkomna arbeten under 1908:

Cirka 2,000 volymer och häften, hvaraf öfver hälften svenska.

Paris den 14 januari 1909.

Frithiof Palmér.